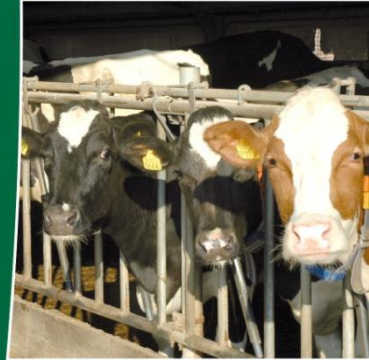

2015: Kans(en) en/of bedreiging voor de melkveehouder?!

Vic Boeren (06 53407806)

Eric Bouwman (06 26544114)

november 2014

DLV Dier Groep BV

- Onafhankelijk, toonaangevend en landelijk werkend adviesbedrijf
- Sectoren rundvee en intensieve veehouderij
  - financieel management; mest en mineralen; topcoaching; bouw en r.o.m. ; makelaardij en taxaties.
- In 2005 gestart met 90 mensen en momenteel 115 medewerkers in vaste dienst werkzaam
- Vier vestigingen

E X P E R T S I N A D V I E S

Financieel management

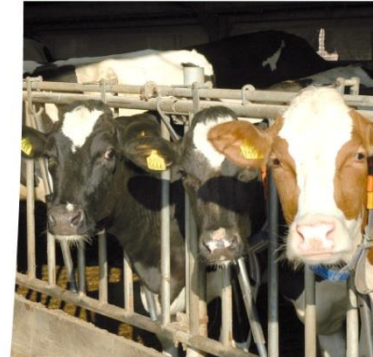
- Analyse van resultaten
- Adviseren bij uitbreiding en herstructurering
- Begeleiden van financieringsvraagstukken
- Opstellen en bewaken van liquiditeitsbegrotingen/risicomanagement
- Coaching

EXPERTS IN ADVISES

Programma

- Ontwikkelruimte melkveehouderij
- Risicomanagement/prijsfluctuaties
- Melkveewet
- Besluit huisvesting

Ontwikkelingen en trends

- Welke ontwikkelingen en trends signaleren we in de melkveesector?
- Welke specifiek in de regio?

E X P E R T S I N A D V I E S

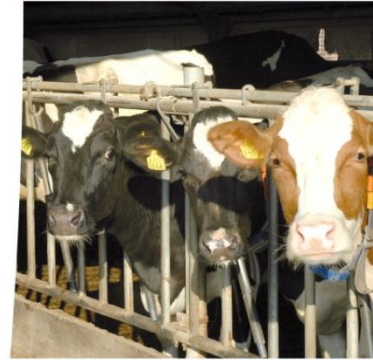

Ontwikkelingen en trends

- Financieel
  - Stijgende toegerekende kosten
  - Vraag naar grond
  - Lichte stijging vaste kosten
  - Reserveringscapaciteit daalt?
- Beleidsmatig
  - Besluit huisvesting rundvee / NB-wet
  - Provinciale regulering?
  - Produceren voor vrije markt?
  - Mestverwerking en geen dierrechten?
- Arbeidstechnisch
  - Keuze automatisering of extra arbeid?

E X P E R T S I N A D V I E S

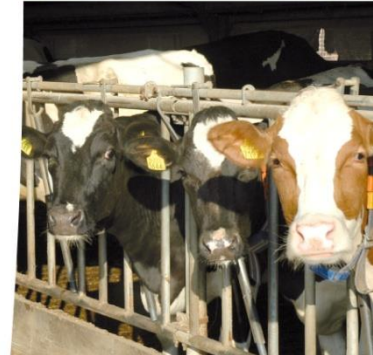

Ontwikkelingen en trends

- Sterk groeiende bedrijven
- Vraag naar voer neemt toe: hoge voerkosten
- Inzicht in eigen voerproductie
- Financieringsbehoefte blijft ook toenemen, (bij een historisch lage rente)
- Perspectief melkprijs nu en komende jaren
- Arbeidsvraagstuk vaak onderschat

E X P E R T S I N A D V I E S

Ontwikkelingen en trends

- Melkprijs → Lange termijn verwachting: 34-35 ct (bankbegroting)
- Kostprijsbewust bezig zijn (25% beste)
- Daling toeslagrechten vanaf 2015
- Gevoel hebben voor de markt / maatschappij

E X P E R T S I N A D V I E S

Ontwikkeling melkprijs

	2011	2012	2013	2014	Begr
Melkgeld (excl BTW)	38	36	42	39*	34,5

Bron DLV Melkveemanager

* 2014 prognose

EXPERTS IN ADVISES

Jaar	2014											gem.
Datum	14-01	11-02	11-03	08-04	06-05	03-06	01-07	29-07	26-08	23-09	21-10	
kVEM	12,9	13,7	13,8	14,0	13,6	12,3	13,1	12,0	11,1	10,5	10,4	12,5
kg DVE-toeslag	110,6	109,0	119,7	117,0	111,8	115,8	106,8	100,2	106,6	106,0	101,1	109,5
kVEVI	14,9	15,1	15,1	15,3	15,7	15,0	15,2	13,3	13,6	12,5	12,4	14,4
kg DVE-toeslag	89,8	92,6	103,0	101,6	91,2	90,9	86,1	86,8	82,6	87,2	82,2	90,4

Tabel 2 Prijzen mengvoedergrondstoffen en mengvoeders (euro's per 100 kg)

<i>Mengvoedergrondstoffen</i>					
bietenpulp, inlands		16,10		raapzaad, onbehandeld	-
bietenpulp, import		14,25		raapzaadschilfers	-
citruspulp		13,60		raapzaadschroot	20,15
erwten		23,20		raapz.schroot, bestendig	22,80
gerst		15,75		sojabonen, verhit	46,20
lijnzaad		42,00		sojaschroot, RC 50-70;RE<450 g/kg	35,60
lupinen (zoete)		-		sojaschroot, RC 50-70;RE>450 g/kg	35,70
luzernemeel		18,85		sojaschroot, RC<45;RE<480 g/kg	37,60
maïs		15,60		sojaschroot, bestendig	38,60
maïsglutenmeel		74,50		sojahullen	13,65
maïsglutenvoermeel EU		16,50		tapioca	-
maïsglutenvoermeel USA		-		tarwe	15,85
melasse, riet-		17,40		tarweglutenvoermeel	12,50
sojaolie		68,50		tarwegries	12,05
palmolie		59,50		triticale	-
palmpitschilfers		12,60		vinasse, biet-	9,50
rogge		-		zonnebl.z.schroot, RC>240 g/kg	18,35
				zonnebl.z.schroot, RC 200-240 g/kg	-
				zonnebl.z.schroot, RC<160 g/kg	22,30
<i>Mengvoeders</i>					
Melkvee (alle voeders 940 VEM per kg)			Vleesvee (alle voeders 1000 VEVI per kg)		
standaard	(90 g DVE)	19,45	stier 90 DVE	(90 g DVE)	20,35
matig eiwitrijk	(105 g DVE)	20,80	stier 100 DVE	(100 g DVE)	21,10
eiwitrijk	(120 g DVE)	22,05	rosé 110 DVE	(110 g DVE)	21,95
vrij eiwitrijk	(150 g DVE)	25,00	rosé 120 DVE	(120 g DVE)	22,75
zeer eiwitrijk	(180 g DVE)	28,85	rosé 130 DVE	(130 g DVE)	23,65

3 maands Euribor vanaf 04-11-2013 t/m 03-11-2014

Resultaten melkveehouderij

Bedragen in euro per 100 kg	2005	2007	2009	2010	2011	2012	2013
Melkgeld	32.2	37.0	28.5	34.3	38.5	36.1	41.5
Omzet en aanwas	3.4	2.6	3.3	3.1	3.2	3.7	3.6
Overige opbrengsten	0.7	2.4	2.6	2.4	2,4	2.6	2.3
Bedrijfstoeslag (t/m '06 + alleen melkpremie)	2.4	3.8	3.7	3.7	3.5	3.4	3.1
Totaal opbrengsten	38.6	45.8	38.1	43.5	47.6	45.8	50.5
Voerkosten	5.6	7.2	7.2	7.2	9,0	9.9	11,5
Dierkosten	2.6	3.2	2.9	2.8	2.9	2.9	3
Teeltkosten	1.7	1.6	1.8	1.5	1.7	1.8	1.8
Totaal toeg. kosten	9.9	12.0	11.9	11.5	13.6	14.6	16.3
Saldo melkvee	28.7	33.2	26.2	32.0	34.0	31.2	34.3
O & A per koe	225	270	280	249	262	298	303

Saldo laatste kg melk

Opbrengsten melkvee	
Melkgeld (na aftrek superheffing)	34,50
Omzet en aanwas	3,50
Totaal opbrengsten melkvee	38,00
Toegerekende kosten melkvee per kg m	
Krachtvoer en bijproducten	8,00
Diergebonden kosten	2,70
Uitschaarkosten en weidegeld	0,00
Ruwvoerkosten	12,00
Mestafvoer	3,80
Energie en water	0,50
Totaal toegerekende kosten	27,00
Saldo melkveehouderij	11,00

Investerings op basis begroting

- Saldo laatste kg melk bij intensief bedrijf = 10,0 cent
- Rente 4,5%, aflossing 20 jaar (= 5%)
- Melkproductie per koe 9.000 kg
- Koesaldo $9.000 \times 10,0 \text{ ct} = \text{€ } 900,-$

Vergoeding arbeid of automatisering; 5 ct/kg = € 450,-

Investerings gebouw → € 5.000,- per koe

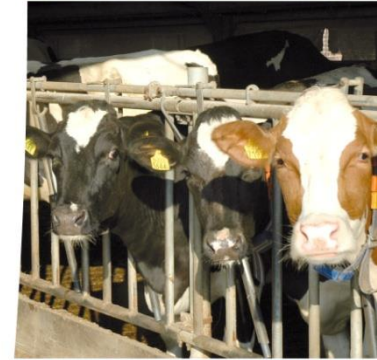
(spreiding 3.000-10.000,-)

Bank: € 475,- (rente plus aflossing; 5,25 ct per kg)

Er wordt weinig verdient.....

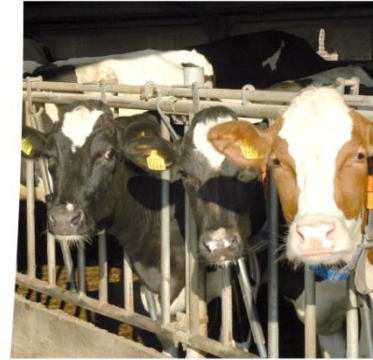

E X P E R T S I N A D V I E S

3 pijlers bepalen ontwikkelruimte

- Melk en Voer
  - Regionale verschillen, grondstoffenmarkt, efficiency
  - Afnemer, kwaliteitseisen en bonus
- Vergunning
  - NB, Omgeving en Melkveewet
- Financiering
  - Eigen vermogen/vreemd vermogen
  - Rating bedrijf → resultaten, kapitaal en ondernemer

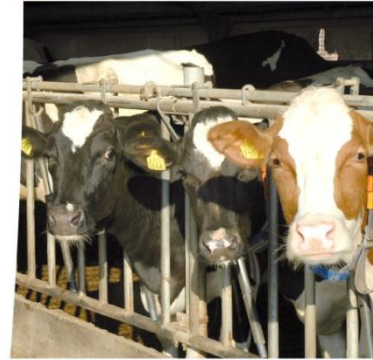

Risicomanagement

Wat is risicomanagement?

EXPERTS IN ADVISES

Risicomanagement

Wat is 't grootste risico op een bedrijf ?

Welke risico's wil een veehouder lopen?

Welke risico's kan een veehouder nemen?

E X P E R T S I N A D V I S E S

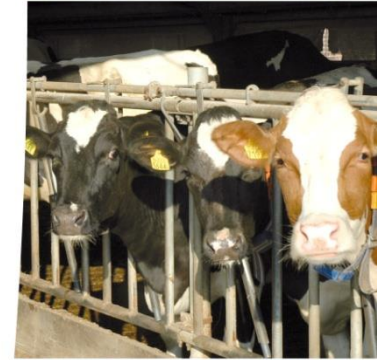
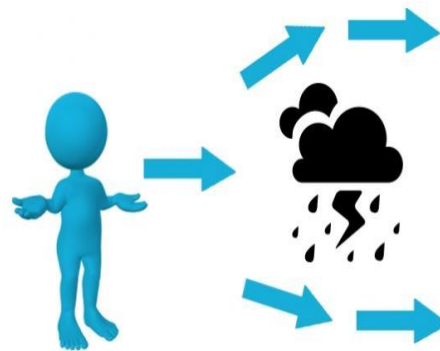
Soorten risico's:

- Statisch (brand, inbraak, bedrijfsongeval)
- Dynamisch (ondernemen en investeren)
- Strategisch
(vloeien voort uit het nemen van bepaalde besluiten en het opzetten van strategieën)
- Operationeel
(falende systemen, fouten van mensen, gevolg van gebeurtenissen)

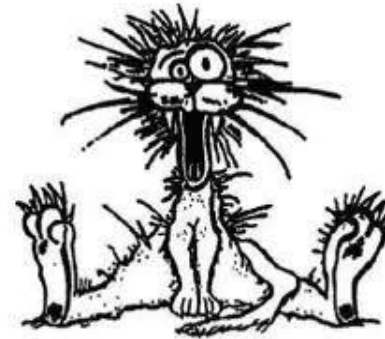
Operationele risico's:

- Melkprijschommeling (15 ct ?)
- Voer
  - Ruwvoer (11 ct)
  - Krachtvoer (3 ct)
- Rente (3 ct)
- Mest
- GLB beleid

Wat speelt er ?

- Melk
  - vast zetten?
- Ruwvoer
  - samenwerking (akkerbouw of LW)
- Krachtvoer
  - voorkoop, losse grondstoffen
- Bank
  - rente "derivaten", euribor of vast
  - nu extra aflossen of juist niet, buffer
- Mest
  - verwerking
  - afzet

"STRESS"

Regelgeving veehouderij

- Wetsvoorstel: Verantwoorde groei melkveehouderij
- Natuurbeschermingswet
- Besluit huisvesting (1-1-2015)
- Provinciaal ruimtelijk beleid
- Gemeentelijk ruimtelijk beleid
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Activiteitenbesluit
- Bouwbesluit

E X P E R T S I N A D V I S E S

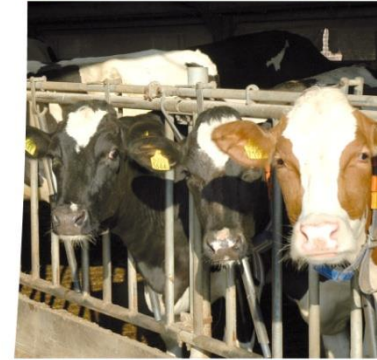

Wetsvoorstel Verantwoorde groei melkveehouderij

Aanleiding

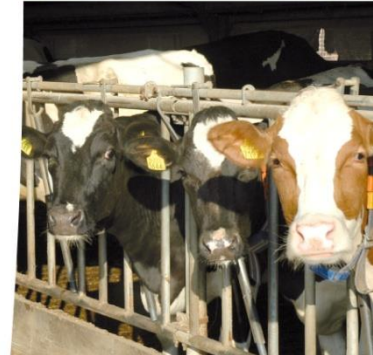
- Geen ongebreidelde groei van de melkveehouderij gewenst als in 2015 het melkquotum verdwijnt
- Nieuw: Fosfaatreferentie
- Uitbreiding mogelijk mits:
  - Grondgebonden
  - 100 % Mestverwerking (politiek draagvlak??)

E X P E R T S I N A D V I E S

Referentie bepalen

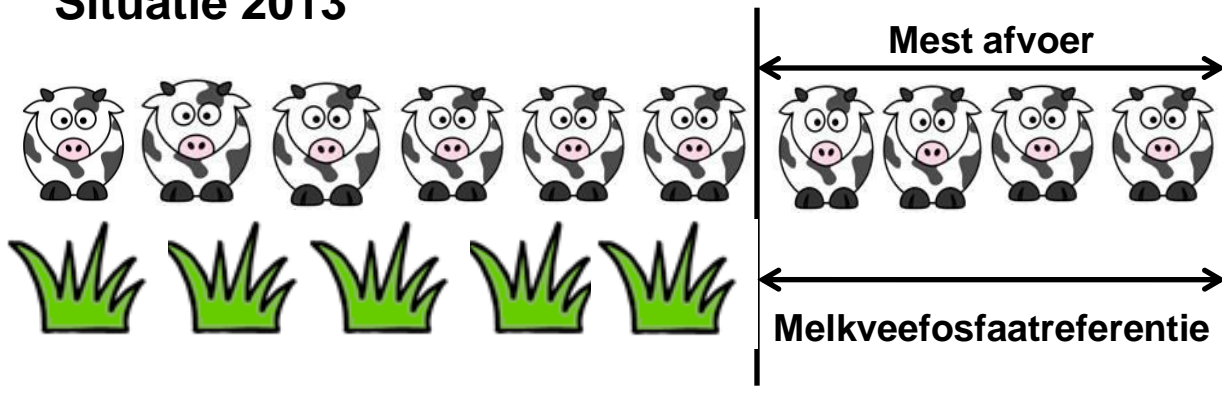
- Melkvee referentie 2013 is op fosfaat
- Basis is gem. dieren 2013 en forfaits 2015
- Grondgebruik 2013 incl. extra P ruimte
- Productie boven referentie = 100 %
verwerken of extra grond tot een maximum
van 50-80 kg fosfaat overschot per ha

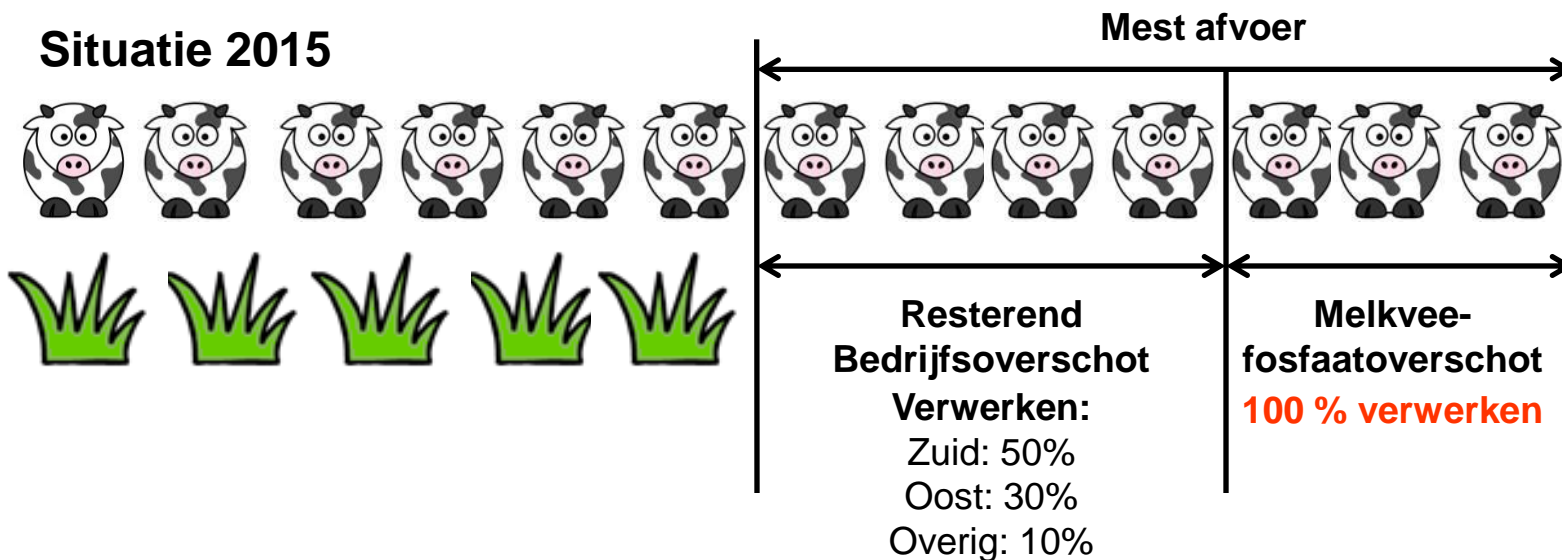

Melkveefosfaatreferentie

Situatie 2013

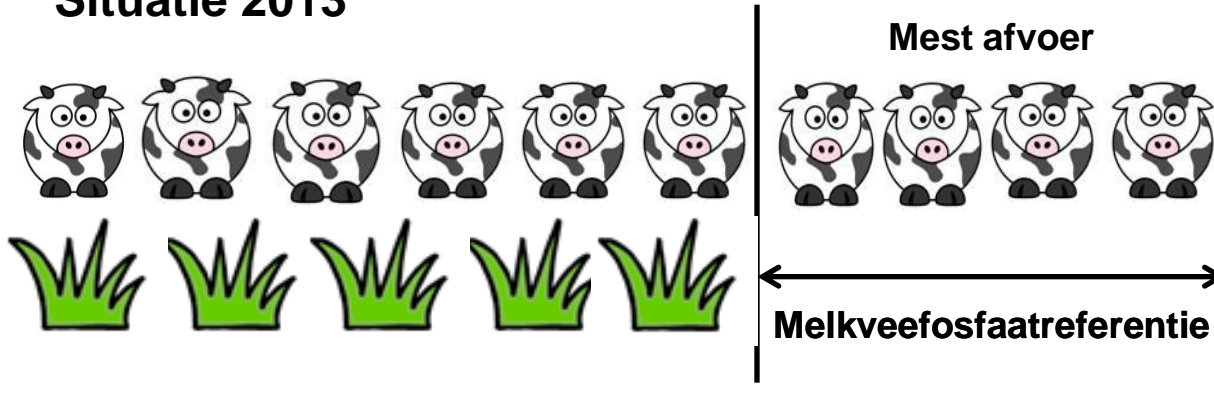
Situatie 2015

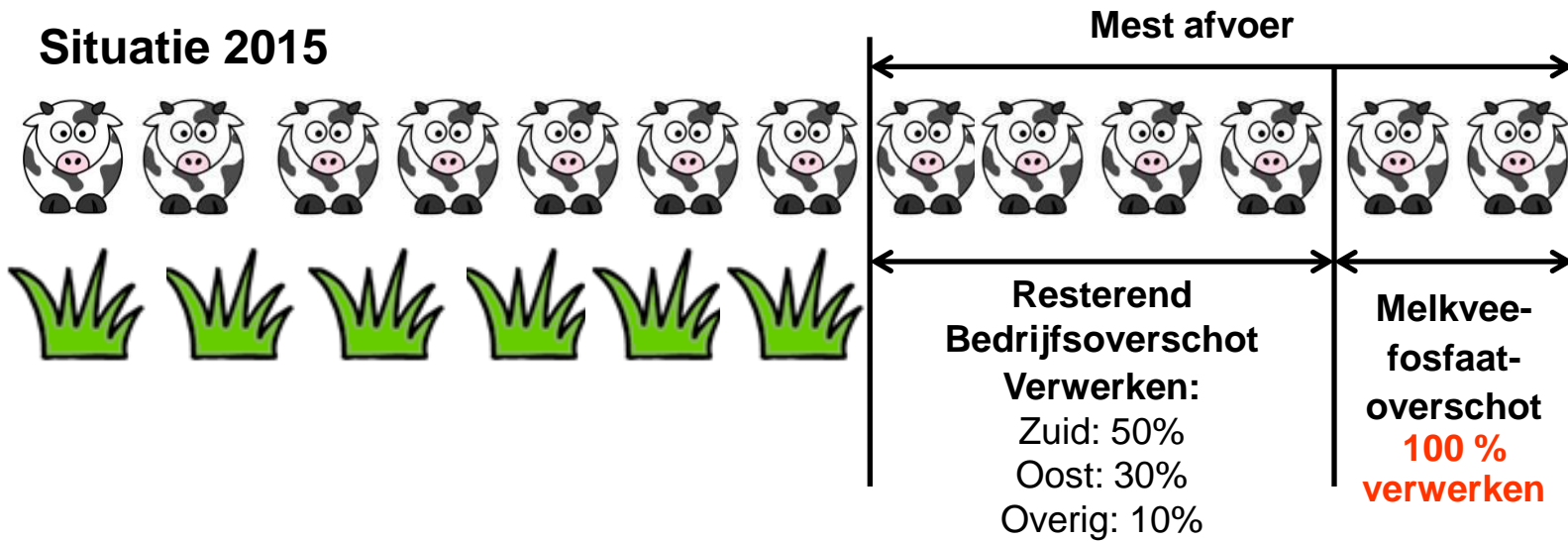
Uitbreiding in melkvee

Melkveefosfaatreferentie

Situatie 2013

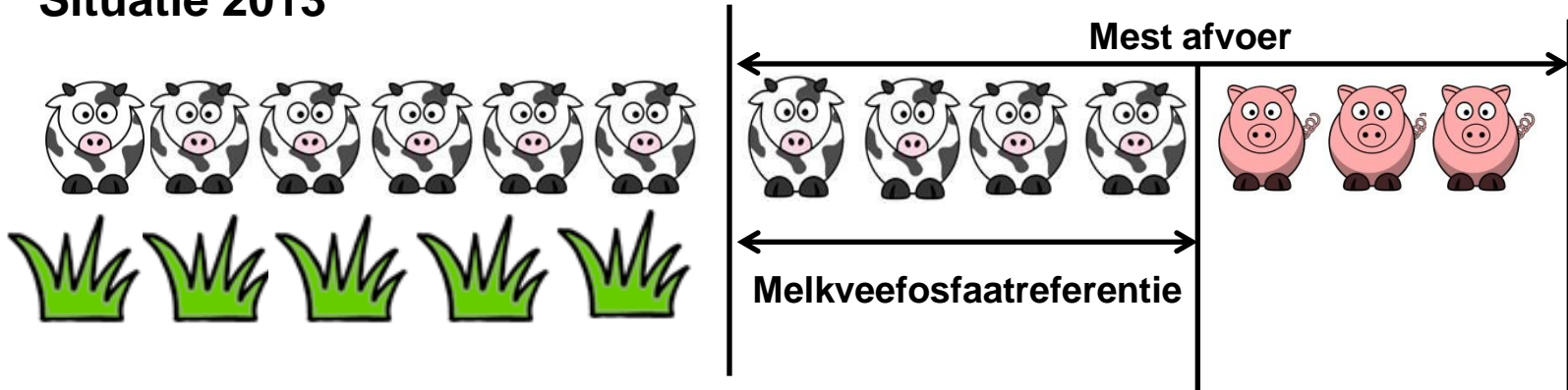
Situatie 2015

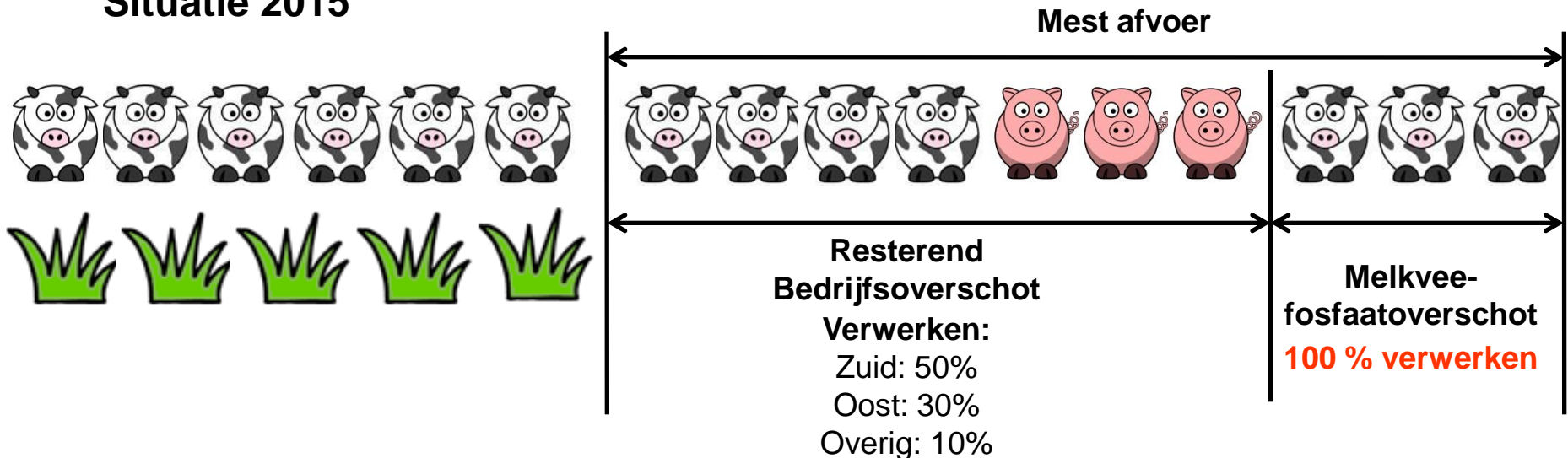
Uitbreiding in grond

Melkveefosfaatreferentie

Situatie 2013

Situatie 2015

Mestverwerking graas- én staldieren

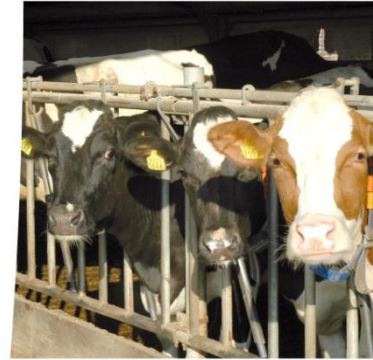
Natuurbeschermingswet

Belangrijk voor toekomstige ontwikkeling bedrijf

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

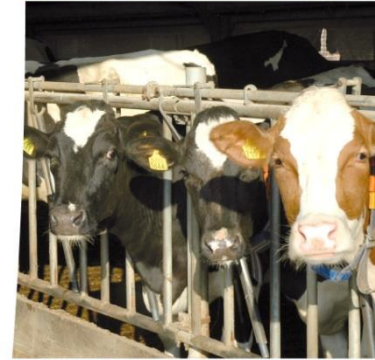
- Maart 2015?
- Juridische houdbaarheid?
- Voorstel grenswaarde 1 mol (mits beschikbaar)
- Gratis ontwikkelruimte?
En zo ja; voor WIE?
- Einde extern salderen!

E X P E R T S I N A D V I E S

Besluit huisvesting

- Ingangsdatum voorstel: 1 januari 2015
- Ammoniakuitstoot fors naar boven bijgesteld
- Stelt eisen aan nieuw te bouwen stallen
- Weidegang geen onderdeel meer van huisvestingsysteem (managementmaatregel)
- Relatie met provinciale verordening stikstof
- Verdergaand emissiearm na 2018 voor nieuwbouw
- Intern salderen blijft (zonder management maatregelen)

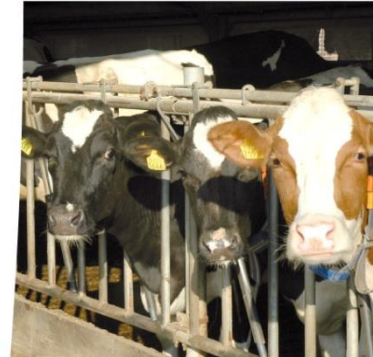

Besluit huisvesting

- Bestaande bedrijven behouden vergunning
- Ontwikkeling bedrijf wordt bepalend voor emissie waarde
- Verschillende categorieën

E X P E R T S I N A D V I E S

Besluit huisvesting

Maximale emissiewaarde

Diercategorie	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Melkkoeien	12,2 (opstallen) 13,0 (beweiden)	11,0	8,6

Categorie A opgericht voor 1 jan 2015 + kleine uitbreiding

Categorie B opgericht en uitbreiding voor 1 jan 2018

Categorie C opgericht en uitbreiding na 1 jan 2018

Vragen?

Maïs: aankopen of zelf verbouwen?

(Alles loonwerk)

Kosten maïs verbouw:

• Mest injecteren	€	150,-
• Maïsmap	€	65,-
• Maïszaad	€	200,-
• Ploegen	€	70,-
• Zaaibedbereiding	€	50,-
• Spuiten	€	35,-
• Spuitmiddel	€	80,-
• Zaaïen	€	60,-
• Hakselen	€	400,-

Totaal € 1.110,-

E X P E R T S I N A D V I E S

